

Kansenongelijkheid voor jongeren zonder startkwalificatie

De kans op werk voor jongeren met een mogelijke afstand tot de arbeidsmarkt blijft al jaren sterk achter vergeleken met leeftijdsgenoten. Het verschil in arbeidsparticipatie en werkloosheid tussen jongeren zonder startkwalificatie, mbo'ers en hbo- en wo-gediplomeerden blijft structureel groot. Daarnaast blijkt dat een derde van de jongeren die op haar/zijn 23e geen werk had, de gehele periode tot het 32e levensjaar niet werkzaam te zijn. Hier wordt de kansenongelijkheid schrijnend zichtbaar.

Inclusief schoolverlaters vso en pro

Met de wet van school naar duurzaam werk beoogt de regering dit probleem op te lossen. Door de begeleiding bij de overgang van school naar werk van jongeren te verbeteren. Deze wet richt zich nadrukkelijk ook op de (aanstaande) schoolverlaters uit het praktijkonderwijs (pro) en voortgezet speciaal onderwijs (vso). Met als doel dat ook deze groep jongeren, al dan niet via een vervolgopleiding, aan het werk komen. Maar vooral ook aan het werk blijven. En hierbij willen en kunnen de pro en vso scholen een belangrijke rol spelen. Veel langdurige uitval kan voorkomen worden als pro en vso scholen hun oud-leerlingen weer op het spoor kunnen zetten richting werk of een mbo-opleiding.

Te weinig uren begeleiding

Naar verwachting ontvangen de pro en vso scholen vanaf 2026 per jaar maximaal 4 tot 5 uur begeleidingsvergoeding per leerling voor slechts 1 jaar. Dat is niet toereikend om tegemoet te komen aan de intensieve begeleidingsvraag van deze groep oud-leerlingen. Op basis van leerling kenmerken en ondersteuningsbehoeften mogen zij niet vergeleken worden met mbo-deelnemers. In de aanstaande wet worden deze groepen echter gelijkgetrokken. Daar wordt voor wat betreft de begeleidingsbehoefte geen onderscheid gemaakt tussen de leerlingen uit het vso en pro en hun leeftijdsgenoten uit het mbo. Dat doet de participatiewet bijvoorbeeld wel. Door een onderscheid te maken tussen pro en vso leerlingen, die wel standaard opgenomen kunnen worden in het doelgroepenregister, en mbo-deelnemers niet. Waarmee aannemelijk is gemaakt dat er een meer dan gemiddelde ondersteuning- en begeleidingsbehoefte bestaat voor jongeren uit het vso en pro.

Slechts één jaar nazorg

Een ander knelpunt betreft de duur van de actieve loopbaanbegeleiding door de pro en vso scholen. Deze is in de beoogde wet beperkt tot één jaar na het verlaten van de

school. Terwijl juist in het tweede jaar, als veel tijdelijke contracten aflopen, oud-leerlingen 'stut en steun' nodig hebben. Vaak melden deze oud-leerlingen zich bij een voormalig mentor of ander vertrouwd gezicht. Deze vertrouwde weg is laagdrempeliger dan de onbekende route naar de gemeente of een externe jobcoach. Doorverwijzing naar de gemeente is nodeloos verwarrend en waarschijnlijk ook inefficiënt. Verlenging van de loopbaanbegeleiding tot en met het tweede jaar zou niet alleen voor de leerlingen een uitkomst zijn. Maar ook voor werkgevers en gemeenten.

Dringend advies

Kortom; wij adviseren tijdens de behandeling van het Wetsvoorstel van school naar duurzaam werk dit zodanig aan te passen dat in het wetsvoorstel een wettelijke verplichting voor pro en vso scholen wordt opgenomen om gedurende twee jaar na uitstroom loopbaanbegeleiding aan oud-leerlingen te bieden. Met als voorwaarde dat de scholen ook voor het tweede jaar worden bekostigd op een wijze die past bij de begeleidingsbehoefte van deze leerlingen.

Tot slot.

Het is onrealistisch om te verwachten dat met de zeer beperkte inzet (zowel voor wat betreft de bekostiging alsook de duur van de loopbaanbegeleiding) zoals opgenomen in het huidige wetsvoorstel, het probleem op uitval binnen twee jaar na het verlaten van de school voorkomen danwel gereduceerd zal worden. En dat was nu juist de bedoeling van deze wet.

Hiermee zijn de jongeren om wie het gaat niet geholpen.

En de werkgevers en gemeenten al evenmin.